

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce **Stavby silnic a železnic, a. s.**, se sídlem Praha 1, Národní tř. 10, zastoupeného JUDr. Vladimírem Formánkem, advokátem se sídlem Ústí nad Labem, Pařížská 538/19, proti žalovanému **Ministerstvu životního prostředí**, se sídlem Praha 10, Vršovická 65, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. 11. 2007, č. j. 10 Ca 222/2006 - 73,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 15. 5. 2006, č. j. 530/528UL/324/06/Se (dále jen „napadené rozhodnutí“), bylo, za použití § 59 odst. 1 a 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) a § 38 odst. 3 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vodní zákon“), zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí České inspekce životního prostředí (dále jen „správní orgán prvního stupně“) ze dne 8. 2. 2006, č. j. 44/OOV/0543740.04/06/UVB, kterým správní orgán prvního stupně žalobci uložil podle § 116 odst. 1 písm. b) a § 118 vodního zákona pokutu ve výši 1 000 000 Kč za porušení povinnosti vyplývající z § 8 tohoto zákona, spočívající v

nedovoleném vypouštění odpadních vod z veřejné kanalizace města Ústí nad Labem do Klíšského potoka bez povolení vodoprávního úřadu, a to v období únor až červen 2005. Toto rozhodnutí napadl žalobce u Městského soudu v Praze žalobou, kterou se domáhal jeho zrušení. Městský soud rozsudkem ze dne 22. 11. 2007, č. j. 10 Ca 222/2006 - 73, žalobu zamítl.

V odůvodnění svého rozsudku, po rekapitulaci skutkových zjištění, průběhu správního řízení a relevantních ustanovení vodního zákona (*in concreto* § 8, § 31, § 38 odst. 9, § 116 odst. 1 a § 118 odst. 1 a 2), městský soud k věci uvedl, že vodoprávní úřad musí uložit pokutu vždy, zjistí-li vypouštění znečištěných vod jiným než zákonem předepsaným způsobem; není přitom podstatné, zda žalobce porušil svou povinnost vědomě nebo dokonce úmyslně, protože základním předpokladem pro uložení sankce je zjištění, že k ohrožení nebo poškození zákonem chráněného zájmu (zde ochrany vod) došlo a že nastalo činností právnické osoby nebo při činnosti právnické osoby jednáním nebo opomenutím osob, které právnická osoba použila. Odpovědnost za správní delikt tak má objektivní charakter. Správní uvážení se potom týká pouze výše ukládané pokuty ve vazbě na intenzitu a okolnosti znečištění.

K žalobním námitkám týkajícím se nesprávně zjištěného skutkového stavu věci, městský soud uvedl, že znečištění Klíšského potoka potvrzují provedené rozbory povrchových vod. Že k tomuto znečištění došlo v důsledku činnosti žalobce pak soud dovodil jednak z oznámení žalobce ze dne 24. 6. 2005 adresovaného Krajskému úřadu Ústeckého kraje, odboru životního prostředí a zemědělství, jednak z oznámení žalobce adresovanému Povodí Ohře, s. p.. Právě posledně zmíněné oznámení bylo impulsem, na základě něhož Povodí Ohře, s. p., podal podnět správnímu orgánu prvního stupně k zahájení správního řízení. Pokud jde o povinnosti žalobce, ten byl při výstavbě kanalizační stoky povinen dodržet podmínku č. 15, resp. 16 stavebního povolení, dle kterých měla být při stavebních pracích splašková voda přecerpávána a nikoli odváděna do Klíšského potoka. Zjistil-li tedy v průběhu své činnosti, že této podmínce není možné dostát, bylo na místě požádat o změnu stavebního povolení, resp. požádat vodoprávní úřad o vydání povolení k vypouštění odpadních vod na nezbytně nutnou dobu (§ 38 odst. 9 vodního zákona).

Žalobce svou obranu postavil na dvou základních tvrzeních. Zaprvé, na původní, staré stoce, existovaly odlehčovací komory s vyústěním do Klíšského potoka, které zajišťovaly odvedení přebytečných vod při zvýšených průtocích; k těm také vlivem počasí v rozhodné době došlo, a proto následnému úniku splaškových vod nemohl žalobce nijak zabránit. Druhé tvrzení spočívá v tom, že nebylo nepochybně prokázáno, že se nedovoleného vypouštění odpadních vod dopustil právě on. Městský soud k tomu uvedl, že § 116 odst. 1 písm. b) vodního zákona nevyžaduje úmysl odpadní vody vypustit, a lze tedy pod něj podřadit i únik odpadních vod, byť samovolný, nežádoucí a nechtěný. Podstatné tak je pouze to, že k vypouštění odpadních vod došlo v důsledku činnosti žalobce, a to bez povolení; námitka poukazující na nevyhovující stav staré kanalizace tak nemohla být úspěšná. Městský soud se ztotožnil s žalovaným při hodnocení výpovědi svědka P. H. (v rozhodné době zaměstnance žalobce, který popřel, že by kdy telefonicky jednal o zásahu do kanalizace se zaměstnancem společnosti Severočeská vodárenská, a.s., J. K.) jako nevěrohodné, neboť tato výpověď je v rozporu s jeho vlastním „Oznámením o vypouštění splaškových vod do Klíšského potoka“ ze dne 24. 6. 2005, v němž vypouštění

ohlásil a odůvodnil změnou postupu prací a znemožněním postupného přepojování stávající stoky na nově budovanou. Uvedené oznámení jednoznačně vypovídá o tom, že žalobce byl tím, kdo použil odlehčovací stoku k vypouštění odpadních vod přes oddělovače do Klíšského potoka, a současně vyvrací výpověď řečeného svědka, že toto oznámení učinil jen jako prevenci v případě nepředvídatelných okolností. O uvedeném svědčí i oznámení o vypouštění splaškových vod do Klíšského potoka učiněné V. N. (zaměstnancem žalobce) státnímu podniku Povodí Ohře, v němž byly sděleny totožné informace jako v přípisu ze dne 24. 6. 2005 adresovaném Krajskému úřadu Ústeckého kraje. Tyto důkazy pak žalovanému oprávněně umožnily uzavřít, že žalobce je tím subjektem, v důsledku jehož činnosti došlo k nedovolenému vypouštění odpadních vod do vod povrchových, a to v příčinné souvislosti s jeho stavební činností. Provedení dokazování místním šetřením by z těchto důvodů bylo již nadbytečné. Pokud jde o porovnání přítoku splaškových vod na čističku odpadních vod v Neštěmicích, to brali žalovaný i městský soud pouze jako důkaz podpůrný a situaci pouze dokreslující.

Jako nedůvodnou shledal konečně soud i námitku, že se žalovaný nevypořádal se všemi odvolacími námitkami. Městský soud připustil, že odůvodnění napadeného rozhodnutí je stručné a v některých ohledech ne zcela pregnantní, nicméně ob stojí, a proto není nutné je rušit. Odmítl též tvrzení stěžovatele o porušení povinnosti vyplývající z § 33 odst. 2 správního řádu žalovaným. Ze všech shora uvedených skutečností soud dospěl k závěru, že žalovaný posoudil věc po skutkové i právní stránce správně, a proto žalobu zamítl.

Proti tomuto rozsudku brojil žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností odkazující na důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Podle stěžovatele vycházeli správní orgán prvního stupně i žalovaný z nedostatečně zjištěného skutkového stavu, protože neshromáždili dostatečné důkazy pro závěr, že se správního deliktu dopustil skutečně on. Žalovaný vycházel ze skutečností zjištěných správním orgánem prvního stupně, a to z výpovědí pracovníků Magistrátu města Ústí nad Labem a Povodí Ohře, s.p.; stěžovatel však napadá výsledky chemických rozborů kvality vody a naměřený pokles odpadních vod přitékajících do čističky, neboť je nepovažuje za důkaz o souvislosti tohoto stavu s jeho stavební činností. Pouhá časová souvislost znečištění vod s prováděním stavby není podle stěžovatele dostačující. Městský soud vzal nesprávně za klíčové písemná vyjádření zaměstnanců stěžovatele – P. H. a V. N. i přesto, že účel těchto vyjádření byl soudu stěžovatelem vysvětlen. Stěžovatel má naopak zato, že k vypouštění odpadních vod došlo činností jiných osob. Z výpovědi svědka J. K. totiž vyplynulo, že pracovníci společnosti Severočeské vodovody a kanalizace, a.s., provedli utěsnění stávající kanalizace; právě to v rozhodné době mohlo způsobit vypouštění odpadních vod do Klíšského potoka. Tuto výpověď stěžovatel považuje za klíčovou a jasně prokazující činností kterých osob k nedovolenému vypouštění odpadních vod došlo. V podrobnostech pak odkazuje na podanou žalobu.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 2, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 1, věty první s. ř. s.

Nejvyšší správní soud je nucen nejprve poukázat na skutečnost, že stěžovatel v kasační stížnosti v zásadě jen opakuje námitky a argumenty, které již zazněly v průběhu řízení o žalobě. Se všemi žalobními námitkami se přitom městský soud zabýval a na Nejvyšším správním soudu je tak pouze posoudit, zda tak učinil přesvědčivě a dostatečně. Spornou podstatnou věcí je především posouzení, zda se správního deliktu podle § 116 odst. 1 písm. b) vodního zákona dopustil stěžovatel, nebo zda jej nespáchal (či k jeho spáchání alespoň nepřispěl) též odlišný subjekt. V této souvislosti bylo třeba postavit najisto, zda důkazy, o které žalovaný své rozhodnutí opřel, prokazují existenci příčinné souvislosti mezi stavební činností stěžovatele a znečištěním Klíšského potoka, k němuž došlo v období února až června roku 2005.

Z povahy věci se nejprve Nejvyšší správní soud musel, poněkud nad rámec vznesených stížních námitek, zabývat povahou odpovědnosti za správní delikt podle § 116 odst. 1 písm. b) vodního zákona. Ve shodě se svou stávající judikaturou (viz např. rozsudek ze dne 10. 7. 2008, č. j. 1 As 51/2008 - 72, dostupný z <http://www.nssoud.cz>), naznal, že se jedná o odpovědnost objektivní, kdy pachatel deliktu odpovídá za způsobený následek bez ohledu na zavinění, přičemž vodní zákon nestanoví ani žádné liberační důvody (např. ve formě prokázání vynaložení veškerého úsilí, které bylo možno po pachateli požadovat, aby k porušení právní povinnosti nedošlo. Slovní spojení *nedovolené vypouštění vod* je přitom legislativní zkratkou pro stav, kdy povinný subjekt v rozporu se zákonem dopustí odtok znečištěných odpadních vod do povrchových nebo podzemních vod, úmyslně či z nedbalosti (typicky vypustí-li odpadní vody bez předchozího vyčištění), tak i zcela nevědomě a nechtěně (například v případě pouhého samovolného úniku odpadních vod, i bez zanedbání povinnosti předcházet vzniku škod), neboť právě ochrana povrchových a podzemních vod je smyslem a účelem vodního zákona a povinností stěžovatele je zajistit zneškodňování odpadních vod v souladu s podmínkami stanovenými pro jejich vypouštění (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2006, č. j. 4 As 37/2004 - 78, dostupný z <http://www.nssoud.cz>). Namítal-li tudíž stěžovatel v průběhu správního a soudního řízení, že nemohl nijak zabránit úniku odpadních vod z důvodu špatného stavu původní kanalizace, nemůže taková argumentace, jakkoli by se zakládala na pravdě, vést ke zproštění jeho odpovědnosti za porušení zákona.

K námitce, že na nepovoleném vypouštění odpadních vod přinejmenším participoval též jiný subjekt, a míra odpovědnosti by tak měla být minimálně rozdělena mezi stěžovatele a společnost Severočeské vodárny a kanalizace, a. s. (která měla v únoru roku 2005 provést utěsnění stávající kanalizace, což posléze vedlo k vypouštění odpadních vod do Klíšského potoka), Nejvyšší správní soud z důvodu procesní ekonomie odkazuje na závěry městského soudu, který je v odůvodnění přesvědčivě opřel o skutková zjištění vyplývající z předloženého spisu. Nejvyšší správní soud (stejně jako městský soud) vzal za stěžejní důkaz oznámení stěžovatele Krajskému úřadu Ústeckého kraje ze dne 24. 6. 2005, a to zejména z toho důvodu, že toto oznámení osvětlovalo rozpornost svědeckých výpovědí P. H. na straně jedné a J. K. na straně druhé. V citovaném přípisu zaměstnanec stěžovatele,

P. H., Krajskému úřadu Ústeckého kraje výslovně sdělil, že v důsledku změn postupu prací a znemožnění postupného přepojování stávající stoky na stoku nově budovanou, nemá jinou možnost, než využít odlehčovací stoku do Klíšského potoka. Jakkoli platí, že ke spáchání správního deliktu podle § 116 odst. 1 písm. b) vodního zákona není třeba zavinění, je z oznámení zřetelný nepřímý úmysl stěžovatele odpadní vody do vod povrchových vypustit (stěžovatel byl evidentně s únikem odpadních vod do vod povrchových přinejmenším srozuměn). Toto oznámení přitom nijak nenahrazovalo žádost o vydání povolení ve smyslu § 38 odst. 9 vodního zákona, a už vůbec nepředjímalo souhlas vodoprávního úřadu k takovému vypouštění. S ohledem na jeho obsah se jeví jako zcela irelevantní i to, zda došlo skutečně k utěsnění původní kanalizace zaměstnanci společnosti Severočeské vodárny a kanalizace, a.s. v únoru roku 2005, neboť měl-li stěžovatel o tomto tvrzeném zásahu povědomost, měl tím spíše přistoupit k bezodkladnému přijetí preventivních opatření nebo alespoň podání žádosti o povolení k vypouštění odpadních vod podle § 38 odst. 9 vodního zákona, což se však nestalo. Dodatečné tvrzení, že toto oznámení učinil stěžovatel pouze preventivně, ho nezbujuje odpovědnosti za únik odpadních vod, k němuž v období od února do června roku 2005 došlo.

Kromě toho vzal Nejvyšší správní soud, podobně jako městský soud, v úvahu i skutečnost, že k vypuštění odpadních vod do Klíšského potoka došlo v rozporu s výslovným zákazem uvedeným ve stavebním povolení na „*Dostavbu kanalizace Ústí nad Labem*“. Nejvyšší správní soud tak plně aprobuje závěry městského soudu a žalovaného o tom, že předmětného správního deliktu podle § 116 odst. 1 písm. b) vodního zákona se dopustil skutečně stěžovatel.

Nejvyšší správní soud nad rámec skutkového hodnocení věci městským soudem dodává, že tvrzení stěžovatele, dle kterého společnost Severočeské vodovody a kanalizace, a. s. provedla v únoru roku 2005 utěsnění kanalizace, poněkud znevěrohodňuje fakt, že o této skutečnosti v době oznámení Krajskému úřadu Ústeckého kraje stěžovatel již musel vědět a přesto se v něm o ní nijak nezmnínil.

Co se týče dalších důkazů, zejména výsledků chemických rozborů kvality vody v Klíšském potoce a porovnání přítoku odpadních vod do čistírny odpadních vod Neštěmice, které stěžovatel kasační stížností zpochybňuje jako nedostatečné k prokázání kauzálního nexu mezi svou stavební činností a znečištěním Klíšského potoka, zde Nejvyšší správní soud uvádí, že tyto nepřímé důkazy nabyly svého významu a vypovídací schopnosti teprve ve vzájemně navazujícím řetězci s důkazy ostatními. Městským soudem byly správně hodnoceny jako podpůrné indicie, a to zejména k výše uvedenému oznámení stěžovatele Krajskému úřadu Ústeckého kraje ze dne 24. 6. 2005, které logicky dokresluje. Stížní námitka, že žalovaný neshromáždil dostatek důkazů, které prokazují příčinnou souvislost mezi stavební činností stěžovatele a znečištěním Klíšského potoka odpadními vodami, proto ani z tohoto pohledu nemůže obstát.

Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že městský soud posoudil věc po právní stránce zcela v souladu se zákonem, a proto nezbyvá, než kasační stížnost zamítnout jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1, věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ustanovení § 60 odst. 1, věty první s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšný, právo na náhradu nákladů řízení mu nenáleží. Pokud jde o procesně úspěšného účastníka – žalovaného, zde nebylo prokázáno, že by mu nějaké náklady v souvislosti s tímto řízením vznikly. Nejvyšší správní soud proto v jeho případě rozhodl tak, že se mu náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. prosince 2008

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu